स्थानीय पाठ्यक्रमः

विपद् जोखिम न्युनीकरण

कक्षा बाल विकास

युनिसेफको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा
आसमान नेपाल, जनकपुरद्वारा प्रकाशित
स्थानीय पाठ्यक्रमः विपत् जोखिम न्युनीकरण

प्रथम प्रकाशन : माघ २०७६
© आसमान नेपाल

बिषय सूची

१.	बाढी	१
२.	भूकम्प	५
३.	आगलागी	७
४.	शीतलहर	१०
५.	लू (तातो हावा चल्नु)	१२
६.	सर्पको टोकाइ	१४
७.	करेन्ट लाग्नु	१६

पाठ - १

बाढी

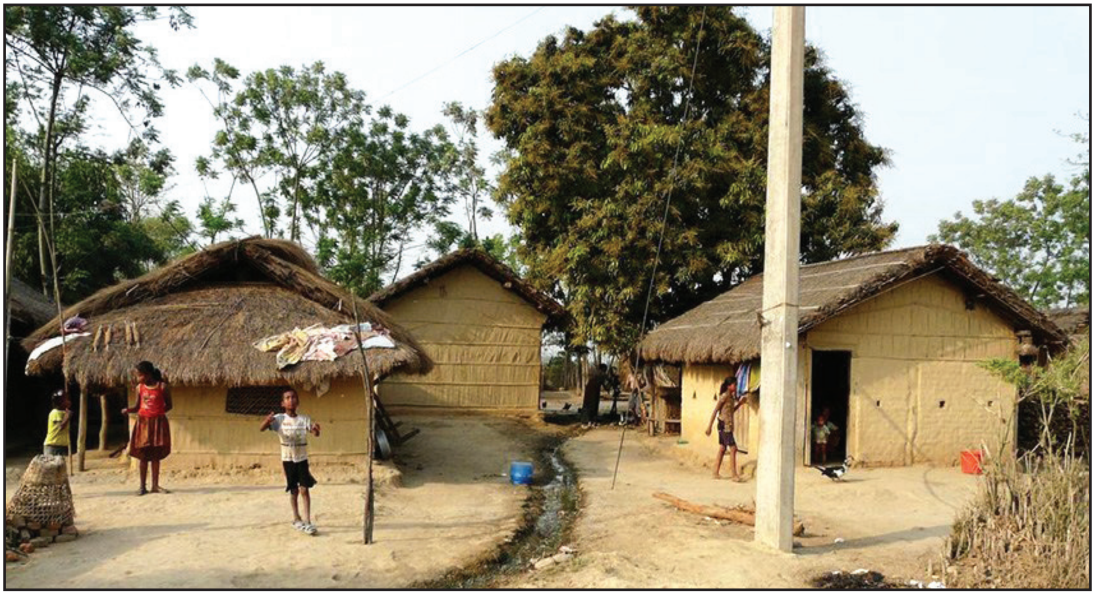

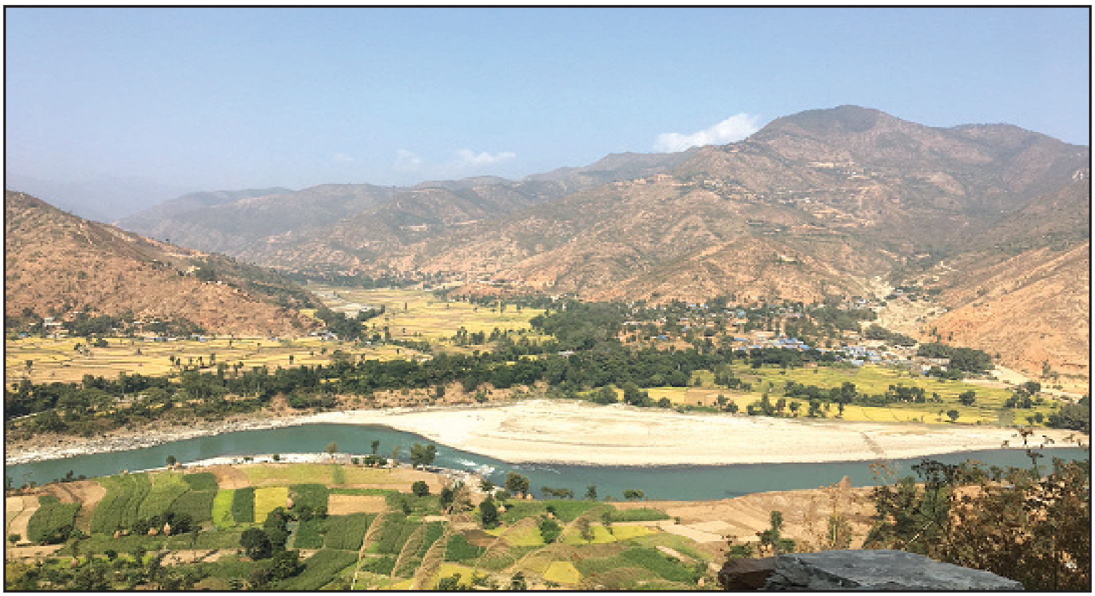

शिक्षकलाई निर्देशनः शिक्षकले बालमैत्री वातावरणमा मातृभाषाको प्रयोग गरेर रमाइलो तरिकाले कक्षा सञ्चालन गर्ने । (माथिको चित्रहरू हेराई बालबालिकाहरूसँग प्रश्न गर्ने) जस्तै :

- ❖ यो केको चित्र हो ?
- ❖ तिमीहरूको गाउँघरमा यस्तो भएको देखेका छौं ?

लय मिलाएर पढ

नानु मेरो नाउँ हो,
नदी छेउमा मेरो घर २

जहिले नि बढी पानी पर्दा,
बाढी आउने डर २

नदीनाला सफा राखौँ,
बोटबिरुवा लगाऔँ २

आउने वर्षको वर्षामा,
बाढी आउनबाट जोगाऔँ २

शिक्षकलाई निर्देशनः

- ❖ लयबद्ध तरिकाले कविता गाउने र बालबालिकाहरूलाई पनि गाउन लगाउने ।
- ❖ कवितासम्बन्धी चित्र बालबालिकाहरूलाई हेर्न लगाउने ।
- ❖ कवितासम्बन्धी विभिन्न प्रश्नहरू सोध्ने । जस्तै :
  - ➢ नदी छेउमा कसको घर छ ?
  - ➢ बढी पानी पर्दा के हुन्छ ?

शिक्षण सामग्री

बाढीका अन्य चित्रहरू (स्थानीय), बाढी आएको डकुमेन्ट्री (Video), कथा (Story)

शिक्षण विधि तथा क्रियाकलाप

१. कक्षामा बाढीको चित्र प्रदर्शन गरि बालमैत्रीपूर्ण वातावरणमा बालबालिकाहरूसँग छलफल गरी 'बाढी' आएको पहिचान गर्न सक्ने उद्देश्यले शिक्षण क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।

२. स्थानीय ठाउँमा आएको बाढीको भिडियो तथा तस्विरहरूको प्रदर्शन गर्ने ।

३. बाढी आउँदा आफ्नो ज्यान जोगाउनुपर्दछ भन्ने अवधारणा दिने उद्देश्यले छलफल सञ्चालन गर्ने ।

मूल्याङ्कन :- १. शिक्षकले किताबमा भएको चित्रलाई के को चित्र हो भनी सोध्ने ?

पाठ - २

भूकम्प

भूकम्प आउनु अघिको अवस्था

शिक्षकलाई निर्देशनः : भूकम्पपछि क्षति भएका तस्विर देखाउँदै प्रश्न गरी उत्तर भन्न प्रोत्साहन गर्ने । भूकम्पले गर्दा केके भएको छ भन्न लगाउने ।

पाठ - ३

आगलागी

आगलागी हुनु अघिको अवस्था

लय मिलाएर पढ

साना-साना नानी हामी,
नचलाऔं लाइटर, सलाई २

खेल्नुहुन्न आगोले,
केहीँ पनि जलाई २

कहीँ आगलागी हुँदा आमाबाबुलाई बताऊ,
ज्ञानी बच्चा बनी हामी आगलागीबाट
बाचौँ अनि बचाऔँ २

शिक्षकलाई निर्देशनः

- ❖ शिक्षकले कविता लयबद्ध तरिकाले कक्षाकोठामा गाएर सुनाउने र विद्यार्थीहरूलाई पछिपछि गाउन लगाउने ।
- ❖ कवितासम्बन्धी प्रश्नहरू गर्ने ।
    - ➢ साना साना नानीहरूले के चलाउनु हुँदैन ?
    - ➢ केले खेल्नुहुँदैन ? जस्ता प्रश्नहरू गर्ने ।

पाठ - ४

शीतलहर

शिक्षकलाई निर्देशनः

❖ तस्बिर देखाउँदै प्रश्न गर्ने र उत्तर भन्न प्रोत्साहन गरी शीतलहरबाट बच्ने उपाय बारे छलफल गर्ने ।

पाठ - ५

लू (तातो हावा चल्नु)

शिक्षकलाई निर्देशनः

❖ लू अर्थात धेरै गर्मीका कारण हुने असरहरूबारे छलफल गरी त्यसबाट बच्ने उपायहरू बताउने ।

पाठ - ६

सर्पको टोकाइ

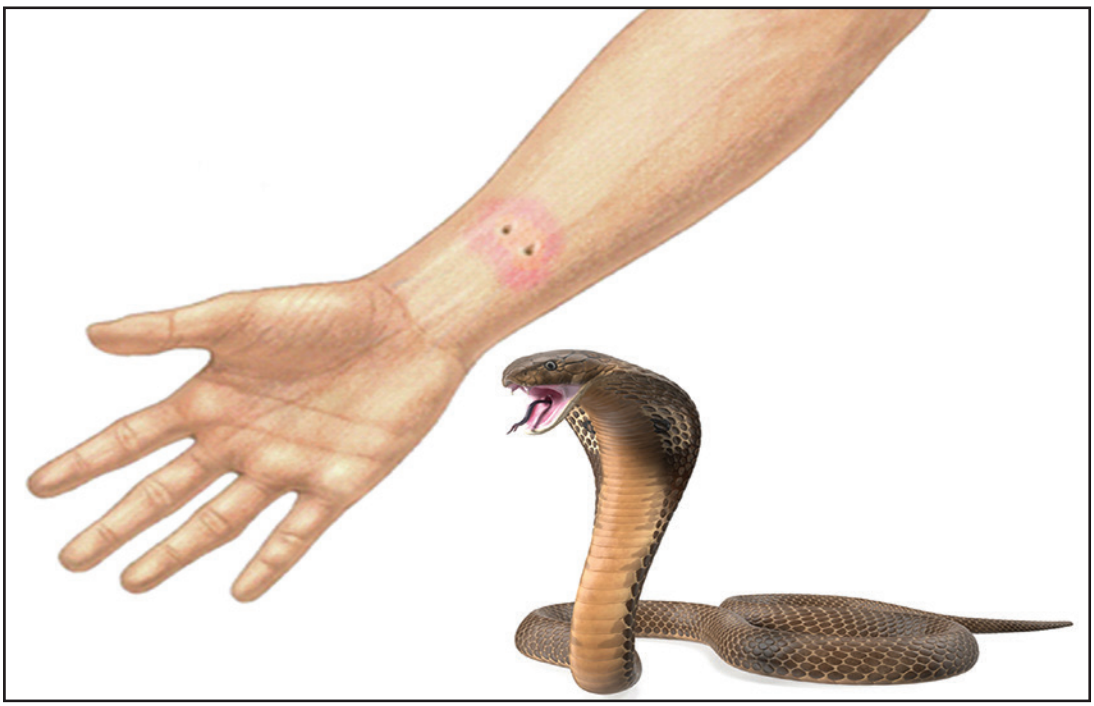

शिक्षकलाई निर्देशन:

❖ सर्प बस्ने ठाउँहरू र सर्पका चित्रहरू देखाउँदै उनीहरूबाट बच्ने उपायबारे छलफल गर्ने ।

पाठ - ७

करेन्ट लाग्नु

शिक्षकलाई निर्देशनः

❖ गाउँघरमा करेन्ट लागेको घटनाहरूबारे छलफल गर्दै बिजुलीको करेन्ट लाग्नुबाट कसरी बच्ने भनी प्रश्नोत्तर गर्ने ।